

ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ БАТЬКАМ ПРО ПІДЛІТКОВИЙ ВІК СВОЇХ ДІТЕЙ?

Підлітковий вік характеризується інтенсивним психофізичним розвитком і зміною її соціальної активності. Значні зрушення, що відбуваються у всіх напрямках життєдіяльності дитини, роблять цей вік «перехідним» від дитинства до дорослості.

Підлітковий вік багатий на драматичні переживання, труднощі і кризи. В цей період формуються стійкі форми поведінки, риси характеру, способи емоційного реагування. Це пора досягнень, накопичення знань, умінь, формування «Я-концепції». Разом з тим, це вік втрати дитячого світосприйняття, появи відчуття тривожності й психологічного дискомфорту.

Підлітковий вік часто називають періодом диспропорцій у розвитку (невідповідність у розмірі тулуба і кінцівок). У цьому віці збільшується увага до себе, своїх фізичних особливостей (в т.ч. недоліків), загострюється реакція на думці оточуючих, підвищується почуття власної гідності, зростає чутливість до образ і критичність до думки інших.

Найбільш важливим моментом психофізичного розвитку підлітка є статеве дозрівання і статева ідентифікація.

На психофізичному рівні дискомфорт підлітків пояснюється різними причинами: нестійкістю емоційної сфери, особливостями вищої нервової діяльності, високим рівнем ситуативної тривожності.

Особливості розвитку пізнавальних здібностей підлітка служать причиною труднощів у навчанні: невстигання, неадекватна поведінка. Успішність залежить від мотивації навчання, від особистісного смислу, який вкладає підліток в навчання. Основна умова будь-якого навчання – наявність прагнення до здобуття знань і бажання змінити себе. Часто доводиться зустрічатися з ситуацією, коли підліток не має потреби у навчанні і навіть активно протидіє цьому.

Змістом психічного розвитку підлітка є розвиток його самосвідомості. Однією з важливих рис, що характеризують особистість підлітка, є поява стійкої самооцінки і образу «я» - уява про своє тілесне обличчя і оцінка себе з точки зору еталонів «мужності» і «жіночності».

Особливості фізичного розвитку можуть бути причиною зниження у підлітків самооцінки і самоповаги, призводить до страху низька оцінка оточуючих. Недоліки зовнішності (реальні чи вигадані) можуть переживатися дуже боляче до повного неприйняття себе, розвитку стійкого почуття неповноцінності.

Намагання жити за своїми ідеалами може призвести до зіткнення поглядів на життя підлітків і їх батьків, створювати конфліктні ситуації. У зв'язку з бурхливим біологічним розвитком і прагненням до самостійності у підлітків часто виникають труднощі у взаємостосунках з ровесниками.

Впертість, негативізм, образливість і агресивність підлітків часто є емоційними реакціями на невпевненість в собі. У багатьох підлітків спостерігаються акцентуації характеру – значне загострення окремих рис, що призводить до їх вразливості

(можуть спостерігатися невротичні розлади, делінквентна поведінка, схильність до вживання алкоголю і наркотиків).

Розвиток підлітка постійно супроводжується кризами, конфліктами, труднощами адаптації до соціуму. Підліток, який відхилився у своєму розвитку і поведінці від загальноприйнятої норми, отримує статус «важкого». Факторами ризику є: фізична слабкість, особливості характеру, відсутність комунікативних навиків, емоційна незрілість, неблагополучне соціальне середовище. Часто у таких підлітків з'являються специфічні поведінкові реакції: реакція емансипації (звільнення від опіки дорослих), реакція групування з ровесниками (формування субкультури), реакція захоплення (хобі).

Значні труднощі виникають у підлітка під час свідомого вибору професії, що пов'язано з критичністю мислення, вмінням приймати усвідомлене рішення. А це, в свою чергу, пов'язано з індивідуально-психологічними особливостями підлітків.